

VIAȚA ÎN ISRAEL

În ziua de 7 noiembrie 1978 am sosit în Israel cu Rolla, Vera și Bucuța. La aeroport am fost așteptați de Gabi și Dorel, dar înainte de a-i întâlni a trebuit să trecem prin recepția organizației de imigrare (Sohnut) care urma să ne repartizeze la unul din centrele de pregătire a imigranților. Gabi și Dorel erau aunci cazați în Centrul din Kiriat Eliezer Haifa și noi am dorit desigur să fim împreună cu ei. Spre surprinderea noastră funcționarii Sohnutului au insistat să ne repartizeze la alt centru și anume la Or Akiva motivând că acest centru este cel rezervat medicilor. Cum noi am insistat că vrem să ajungem la același centru cu copiii, a urmat o discuție lungă dar până la urmă au cedat și am ajuns la Kiriat Eliezer unde am stat primele 6 luni. Atunci ne-am întâlnit pentru prima dată cu dificultățile birocrăției israeliene și am descoperit că se poate discuta cu ei, dar ai nevoie de multă răbdare.

Am primit două camere, una pentru Rolla și mine, a doua pentru Bucuța și Vera. Centrul avea cantină și săli de cursuri pentru lecțiile de limba ebraică.

O surpriză plăcută am avut la poarta centrului din Kiriat Eliezer: prietenul meu din copilărie Fredi Friedland care locuia la Haifa și care a aflat de la Gabi și Dorel de venirea noastră stătea în poartă să ne primească. Fredi care era cunoscut între prieteni că ajută mult pe noii veniți ne-a luat și pe noi sub ocrotire, ceea ce a fost foarte bine venită.

Din prima zi am fost repartizați la cursul de limbă și anume la ceva mai înaintați pentru că știam să scriem și să citim ivrit. Cu colegii de curs ne-am împrietenit – erau din toate colțurile lumii și toți dornici să învețe limba cât mai repede. Vera a fost acceptată ca studentă la Universitatea din Haifa unde a continuat

studiul limbii engleze.

Prietenii noștrii vechi care erau în Israel au aflat repede că am sosit și au început să ne viziteze. Unii din ei care erau în contact cu Gabi și Dorel ne-au așteptat la centrul din Kiriat Eliezer chiar când am sosit. Noi am avut foarte mulți prieteni în Israel pentru că majoritatea generației noastre și ai copiilor noștri a sosit în Israel înainte de noi. Așa că zilnic am avut 2-3 vizite. Toți ne-au copleșit cu sfaturi, sfatul principal era să învățăm repede limba. Iar noi n-am îndrăznit să le spunem: "Mai lăsați-ne timp pentru învățat!" Așa că ne sculam disdedimează să ne facem lecțiile.

Aici e cazul să intercalez povestea unor prieteni din copilărie pe care am încercat să-i regăsim. În decembrie 1940, trei familii din cercul prietenilor părinților mei, familiile Remenyi, Weiss și Sperling, au dispărut din oraș, ca să aflăm că au reușit să plece în Palestina. Eu am fost bun prieten cu copiii lor și pentru mine această dispariție a fost un mare șoc. După ce am ajuns în Israel am început să-i caut și încet-încet am reușit: am regăsit întâi pe Weiss Gabi și cu ajutorul

lui pe Robi și Gabi Sperling și pe Tomi Remenyi. Robi Sperling a devenit inginer agronom la un institut de cercetări și a luat numele de Drori, iar Tomi cu numele nou de Yoram Rimoni a devenit proprietarul unei mici întreprinderi de producție de modele și forme de turnare pentru industria plastică. Gabi Weiss a făcut o școală pentru ingineri de marină și a lucrat ca inginer șef de navă.

De la Gabi am aflat povestea plecării celor trei familii: în septembrie 1940 toți aveau aprobate certificatele pentru imigrare în Palestina dar n-au reușit să plece pe mare ca urmare a evenimentelor războiului. Într-o seară din decembrie, tatăl lui Gabi Weiss a fost avertizat de un prieten că poliția legionară se pregătește să-l aresteze odată cu familiile Remenyi și Sperling. Atunci cele trei familii au plecat imediat părăsind totul în urma lor și au reușit să ajungă cu trenul la Istanbul iar de acolo prin Siria până în Palestina.

În a treia săptămână am fost chemat la secretariat că am o vizită. Surpriză plăcută: era unul din vechii prieteni, Walter Schapira și unul din foștii colegi de la ICENERG, Adrian Bianu, care au venit să mă ducă la Întreprinderea de electricitate unde au aranjat să fiu primit în audiență la șeful unității de cercetare. După interviu mi s-a cerut să fac cererea de angajare pe care am lăsat-o în grija lor. Procesul de angajare a fost lent, dar la 1 aprilie am început să lucrez ca cercetător având în față un an de probă.

Peste câteva zile și Rolla a fost primită la interviu la societatea de asigurare medicală a sindicatelor Kupat Holim și angajată pentru perioadă de probă care a început înca în februarie. Din luna iunie a început să lucreze ca înlocuitor pentru medic de familie și la sfârșitul anului a primit numirea definitivă pe post în policlinica din central Carmel.

Având deci un serviciu, am căutat locuință căci condițiile din centrul de pregătire au fost bune în perioada de iarnă dar au devenit greu de suportat cu începutul căldurii. După mai multe căutări ne-am hotărât să închiriem o locuință de 4 camere aflată într-o zonă mai ferită de temperaturile ridicate și anume în strada Leon Blum. Poziția geografică a locuinței era favorabilă și din punct de vedere al distanței până la locurile noastre de muncă.

A urmat să rezolvăm problema mașinii. Legislația de atunci dădea posibilitatea să cumpărăm mașină cu taxe reduse în primul an de la sosirea în țară. Cum diferența de preț era foarte mare aveam tot interesul să ne grăbim cu cumpăratul. Toți prietenii au insistat să cumpărăm o mașină mai scumpă pentru a exploata avantajele taxelor reduse, dar noi am fost foarte limitați ca posibilități așa că am ales cea mai ieftină soluție și anume Ford Escort care era scutit total de taxe fiind fabricat în țară. E de menționat că după 7 ani de la cumpărare, când am avut dreptul să vindem mașina, Ford Escort era foarte apreciat și l-am putut vinde în condiții foarte bune, contrar proorocirilor.

În anul următor, la reînnoirea contractului de închiriere proprietarii ne-au comunicat că intenționează să vândă locuința, deci am stat în fața alternativei de a ne muta sau de a cumpăra. În acea perioadă statul sprijinea cumpărarea locuințelor de către noii imigranți prin acordarea de credit relativ mare. Majoritatea prietenilor ne-au sfătuit atunci să nu ne grăbim cu cumpăratul în speranța de a primi locuință în apartamente proprietate de stat. Noi însă, bazându-ne pe faptul că între timp am fost definitivăți pe posturi, ne-am hotărât să cumpărăm locuința căci în decursul

anului ne-am convins că este bună. Și aici s-a dovedit că sfaturile au fost greșite, în următorii 20 de ani am reușit să ne lichidăm datoriile – adevărat că am fost nevoiți să trăim foarte economic.

Rolla s-a încadrat foarte bine de la început la locul de muncă, unde a continuat să lucreze până la pensionare în 1991.

Eu m-am încadrat în continuare în domeniul meu cu sprijinul considerabil al colegilor și în special al lui Walter care a devenit șeful meu. Principala greutate a fost folosirea limbii ebraice în toată activitatea începând cu înțelegerea documentelor tehnice, participarea la discuții și întocmirea rapoartelor de cercetare. Primele rapoarte au fost corectate pagină cu pagină de către Walter care a fost secondat de către o colegă tânără, Ana Wailer. Trebuie să subliniez că toți colegii s-au străduit să mă ajute, așa că la sfârșitul primului an am reușit să redactez texte din în ce mai complicate și să fiu corectat tot mai puțin. Ana și soțul ei Rami au devenit prieteni buni ai familiei noastre.

Prima lucrare la care am participat ca colaborator a fost studiul cu privire la necesitatea trecerii sistemului de transport la 400kV. Această problemă a fost discutată în contradictoriu de mai multă vreme, propunerea de a trece la tensiune de transport superioară fiind contestată de mulți din personalul tehnic mai vechi. Eu am redactat partea din studiu în care am arătat că în toate sistemele existente în lume asemănătoare cu sistemul întreprinderii naționale israeliene s-a trecut mai demult la tensiuni de transport de 400 sau 500 kV și că sistemul nostru nu putea continua în starea actuală. După prezentarea acestui studiu la conducerea întreprinderii s-a hotărât să se ceară consultarea întreprinderii de electricitate BEWAG care alimenta atunci zona insulară a Berlinului occidental și avea deja experiență de mai mulți ani cu sistemul de 400kV. Concluzia consultării a fost acceptarea sistemului nou pentru toată dezvoltarea viitoare a întreprinderii.

Lucrările următoare au fost deja întocmite de mine în colaborare cu Walter. Prima lucrare a tratat problemele poluării izolației în stațiile de transformare și de conexiune de foarte înaltă tensiune, după care au urmat o serie de lucrări consacrate problemei influenței câmpului electromagnetic asupra mediului și în mod special asupra personalului. Spre regretul meu unitatea

noastră de cercetare a avut un profil mai mult de calcule și de documentare, pe când eu eram mai mult dornic de cercetare experimentală. În schimb am avut posibilitatea de a folosi sistemele de calcul ale întreprinderii și am urmat un curs pentru calculatoare care mi-a deschis o lume întreagă. Accesul în lumea calculatoarelor mi-a dat o compensație pe care am realizat-o mai târziu, după ce mi-am cumpărat primul calculator personal și am introdus în această lume și pe Rolla.

Influența câmpului electric asupra mediului și, în special, a persoanelor, a apărut în domeniul meu de preocupări încă din România. La începutul anilor '70 a apărut un studiu al cercetătorilor sovietici care se ocupa de intensitatea câmpului electric din stațiile de transformare și probleme de sănătate a personalului. Întreprinderile de electricitate în toată lumea au extins acest studiu și unitatea mea din ICEMENERG a avut o temă în acest domeniu. În anii următori concluzia generală a fost că, deși intensitatea câmpului electric în stațiile de înaltă tensiune este mare, ea nu prezintă pericol pentru sănătate. Trebuie să menționez că în cadrul studiului ICEMENERG a rezultat că o singură persoană din toate stațiile de transformare a suferit de dureri de cap cronice, ca să se constate că suferea de sinusită, deci nu ca urmare a câmpului electric.

În anii '80 când eram deja în Israel, lumea energeticienilor a fost preocupată de studiile unor cercetători americani care au susținut că sub influența câmpului magnetic anumite forme a cancerului la copii sunt intensificate. De aceea, numeroși cercetători din energetică au început să se ocupe de problemă. Unitatea noastră s-a concentrat asupra studiului intensităților câmpului magnetic din instalațiile întreprinderii și din apropierea rețelelor noastre electrice publice. Studiile din acest domeniu au continuat mai mulți ani pentru că intensitățile de câmp magnetic calculate și măsurate au fost în domeniul pe care cercetătorii medicali au susținut că sunt periculoase. După discuții publice îndelungate în congrese și conferințe s-a constatat că așa cum alarma cu privire la câmpul electric, nici alarma câmpului magnetic n-a fost justificată. Trebuie să menționez că eu personal am beneficiat de prelungirea acestor controverse, pentru că datorită lor am continuat să lucrez în calitate de expert ani de zile, fiind deja pensionar. Cu această ocazie am învățat, printre altele, cât de mulți oameni au găsit o pâine de câștigat din difuzarea unor teorii greșite.

În 1988 am participat la conferința anuală a Institutului inginerilor electricieni din Statele Unite (IEEE) ca delegat al întreprinderii de electricitate și am vizitat Întreprinderea de Electricitate Southern California Edison cu scopul de a primi informații detaliate cu privire la modul de tratare a problemei poluării izolatoarelor. Cu această ocazie am avut o întâlnire emoționantă cu Adam Semlyen unul din vechii mei prieteni care a devenit profesor la Universitatea din Toronto. În cadrul conferinței IEEE m-am înscris ca membru în această organizație care astăzi e cea mai mare asociație internațională a inginerilor electricieni și electroniști. După pensionare am primit calificarea de Life Member.

În 1990, cu ocazia unei întâlniri festive la ICEMENERG, am fost și eu unul din invitați, fiind primit cu deosebită căldură de către foștii colaboratori care au organizat pentru mine o ședință de lucru a laboratorului pe care l-am condus la timpul său.